

Posudek oponenta na diplomovou práci Kristýny Koc: Náboženská svoboda – její ústavní a zákonná úprava a odraz v judikatuře Ústavního soudu

Autorka svou práci předložila podle svého vyjádření 11.6.2015. Je rozdělena do těchto částí: Úvod, 1. Prameny právní úpravy náboženské svobody, 2. Některé formy uskutečňování náboženské svobody, 3. Náboženská svoboda v judikatuře Ústavního soudu. Dále práce obsahuje části: Závěr, Použitá literatura, Seznam judikatury, 3 Přílohy, Abstrakt, název v anglickém jazyce a Klíčová slova. Po formální stránce práce vyhovuje předepsaným požadavkům. Základní strukturu práce je možno akceptovat. Nejlépe je zpracovaná část věnovaná judikatuře, zejména Ústavního soudu.

Úvod na stránkách 2-4 obsahuje názory autorky na vývoj náboženské svobody v průběhu dějin. Její tvrzení v tomto úvodu však těžko snesou kritické posouzení. Zdá se, že autorka je v zajetí představy o „zlatém věku“ tolerance ve starověku a podle jejího názoru náboženská otázka nabyla na významu až s příchodem reformace v 16. století, kdy se střetával katolicismus a luteránství. Autorce zřejmě chybí základní znalosti o českých dějinách i o vývoji světových náboženství, o bozích, kteří byli bohy jednotlivých národů, kmenů či měst a měli je chránit, a jak se v literatuře s oblibou tvrdí, na své postavení vždy byli „žárliví“.

Křesťanství samotné od počátku bylo provázáno nejenom konflikty v Římě do vlády císaře Konstantina, jak uvádí. V konstantinovské éře vztahu státu a církve církev pronásledovala různé heretiky za pomoci státu. I první písemné zmínky o křesťanství na českém území z doby tzv. Říše Sámovy hovoří o tom, že nekřesťané nemohou být rovni křesťanům, neboť „nelze uzavírat přátelství se psy“.

Je podivuhodné, že v roce jubilejních oslav Jana Husa se autorka nezmiňuje v souvislosti s reformačními snahami o význam husitství. V oblasti náboženské tolerance na našem území ji nezaujala informace o čtyřech artikulích pražských a o relativní náboženské svobodě a toleranci v českých zemích, až do bitvy na Bílé hoře. Křížové výpravy, včetně těch, vedených proti husitským Čechům, sotva lze považovat za projevy náboženské tolerance. Naproti tomu státní španělská identita založená na katolicismu se prosadila na jeho území po roce 1492, kdy byl poražen islám a vyhnáni židé, i když byla proklamována již po III. koncilu v Toledu v roce 589.

Pokud jde o evropský vývoj, zejména v novější době, měla se autorka seznámit alespoň s takovými publikacemi, jako je Robbers, G., (ed.), Stát a církve v zemích EU, Praha, Academia, 2001, Franzen A.: Malé církevní dějiny nebo Hans Küng: Katolická církev, stručné dějiny, 2003. Posléze uvedený autor byl poradcem II. Vatikánského koncilu. K vývoji náboženské svobody, viz. také má stať ve sborníku 20 let Ústavy ČR, Ohlédnutí zpět a pohled vpřed, ed. A. Gerloch a J. Kysela, 2013, dále učebnice V. Pavlíček, H. Hofmannová, Občanská a lidská práva v současné době nebo stať Stát a církve v České republice a spor o církevní majetkové restituice ve sborníku Pedagogické fakulty UK, 25. Letní škola historie 2013. Autorka by tak mohla opravit některá svá chybná tvrzení.

Kapitolu o pramenech právní úpravy náboženské svobody autorka začíná tvrzením, že náboženská svoboda má přirozenoprávní povahu. Měla by uvést, o jakou koncepci přirozeného práva se jedná. Zda o právo dané boží vůlí nebo přírodou nebo rozumem a na základě toho své tvrzení doložit, a to jak z hlediska historického, tak i současného.

Autorka v oblastech forem uskutečňování náboženské svobody klade na první místo autonomii církví. Měla by však proto řešit problém vztahu mezi individuálními právy, kolektivními právy (k nim patří i autonomie církví) a suverenitou státu. Vůbec se nevěnuje problému rovných práv ateistů nebo nekřesťanských náboženských sdruženích při realizaci náboženské svobody. Pozoruhodné myšlenky v této souvislosti obsahuje publikace Liberální společnost, Praha, Filosofía 1994 obsahující projevy na konferenci v Castell Gandolfo v roce 1992, která se zabývala postojem jednotlivých náboženských proudů v současné době a obsahuje také názory představitelů Vatikánu v té době.

Autorka si dostatečně nevšímá rozhodujícího významu sekulárního státu, pro náboženskou svobodu v Evropě, kterou koncipovala zejména Francouzská revoluce a inspiroval se jí vývoj v řadě států Evropy, v Turecku např. mladoturecká revoluce Atatürkova.

Autorčino tvrzení na str. 27, že omezení pro působení církví a náboženských společností lze shledávat v ust. § 21 zák. č. 3/2002, pokud jde o oprávnění k výkonu zvláštních práv, je třeba posuzovat v souvislosti s tím, že tato zvláštní práva se vymykají principům rovnosti a laického státu a byla tímto zákonem převzata ze současné rakouské úpravy. Autorka by měla pravdu, pokud v tomto oprávnění privilegovaných církví spatřuje zásah do rovnosti mezi všemi náboženskými sdruženími navzájem a ateisty. Stojí za povšimnutí, že i ve státech

severní Evropy, kde působí státní církve různého protestantského zaměření se požaduje, aby pro ateisty nebo jinověrce byla namísto náboženské výchovy ve školách povinná jiná výchova k morálce.

Autorka klade velký důraz na autonomii církví také pokud jde o zákaz státu vstupovat do vnitřních poměrů v náboženských sdruženích (str. 28 a další). Jako příklad uvádí spory uvnitř Židovské náboženské obce. Řešení sporů státem uvnitř náboženských sdruženích je však starého data, zabývaly se touto problematikou již soudy v I. republice, zejména v souvislosti se vznikem Československé církve nebo při přestupování k pravoslaví především v otázkách majetkových – vlastnictví kostelů a jiných církevních budov apod. Stejně tak je dávného data problematika košer stravy ve vězeních. Soudy tehdy judikovaly, že neexistuje žádné paralelní církevní právo, které by mohlo narušit státní suverenitu. Zaujaly tedy opačné stanovisko, než nacházíme v současné judikatuře, zejména Ústavního soudu. Z tohoto pohledu by měla autorka vysvětlit, v jakých oblastech spatřuje etatismus nebo zda jde spíše o kooperativní model odmítající suverenitu státu. Jiný model je třeba vytvořit v odlukovém typu státu a církve.

Právo odmítnout vojenskou službu z důvodu svědomí bylo v řadě států provázeno různými druhy ověřování a muselo respektovat princip rovnosti v povinnostech. Souhlasit lze s tvrzením autorky, že výuku náboženství na státních školách nelze vyloučit (str. 43), měla by se však zamyslet, zda to odpovídá odlukovému modelu, k němuž ČR proklamuje, že chce dospět.

Skutečnost, že autorka vychází v úvodu své práce z nesprávných premis, se promítá i do závěrů na str. 64-66. Domnívám se, že si celou problematiku dostatečně nepromyslela a vcelku vhodný výběr judikatury není veden jednotící myšlenkou.

Pokud jde o připojené části práce a seznam příloh, jsou pro účel práce vhodné, autorka by se však měla alespoň zmínit o důvodech, proč některé církve a náboženské společnosti nebyly registrované. Jde např. o to, že Církev husitská pod položkou 6 a pod položkou 8 a Církev husitská Jana Žižky z Trocnova, které se odštěpily od celostátně působící Československé husitské církve, mají stejnou členskou základnu, opakovaně a bezúspěšně usilují o registraci, vydávají svůj časopis apod. Autorka neuvádí důvody odmítání registrace. Ze seznamu literatury vyplývá, jak už bylo uvedeno, že chybí obecnější a komparativní zpracování

založené na znalosti stavu v jednotlivých státech. Dílčím problémem je, že autorka některé tituly, na něž se odvolává v textu, neuvádí v seznamu literatury.

Na základě posouzení této práce a zmíněných nedostatků jen s velkými výhradami mohu doporučit, aby práce byla připuštěna k obhajobě a autorka se pokusila ve svém ústním projevu napravit nedostatky v textu zmíněné.

26.8.2015

Prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc.
oponent

Posudek oponenta na diplomovou práci Kristýny Koc: Náboženská svoboda – její ústavní a zákonná úprava a odraz v judikatuře Ústavního soudu

Autorka svou práci předložila podle svého vyjádření 11.6.2015. Je rozdělena do těchto částí: Úvod, 1. Prameny právní úpravy náboženské svobody, 2. Některé formy uskutečňování náboženské svobody, 3. Náboženská svoboda v judikatuře Ústavního soudu. Dále práce obsahuje části: Závěr, Použitá literatura, Seznam judikatury, 3 Přílohy, Abstrakt, název v anglickém jazyce a Klíčová slova. Po formální stránce práce vyhovuje předepsaným požadavkům. Základní strukturu práce je možno akceptovat. Nejlépe je zpracovaná část věnovaná judikatuře, zejména Ústavního soudu.

Úvod na stránkách 2-4 obsahuje názory autorky na vývoj náboženské svobody v průběhu dějin. Její tvrzení v tomto úvodu však těžko snesou kritické posouzení. Zdá se, že autorka je v zajetí představy o „zlatém věku“ tolerance ve starověku a podle jejího názoru náboženská otázka nabyla na významu až s příchodem reformace v 16. století, kdy se střetával katolicismus a luteránství. Autorce zřejmě chybí základní znalosti o českých dějinách i o vývoji světových náboženství, o bozích, kteří byli bohy jednotlivých národů, kmenů či měst a měli je chránit, a jak se v literatuře s oblibou tvrdí, na své postavení vždy byli „žárliví“.

Křesťanství samotné od počátku bylo provázeno nejenom konflikty v Římě do vlády císaře Konstantina, jak uvádí. V konstantinovské éře vztahu státu a církve církev pronásledovala různé heretiky za pomoci státu. I první písemné zmínky o křesťanství na českém území z doby tzv. Říše Sámovy hovoří o tom, že nekřesťané nemohou být rovni křesťanům, neboť „nelze uzavírat přátelství se psy“.

Je podivuhodné, že v roce jubilejních oslav Jana Husa se autorka nezmiňuje v souvislosti s reformačními snahami o význam husitství. V oblasti náboženské tolerance na našem území ji nezaujala informace o čtyřech artikulích pražských a o relativní náboženské svobodě a toleranci v českých zemích, až do bitvy na Bílé hoře. Křížové výpravy, včetně těch, vedených proti husitským Čechům, sotva lze považovat za projevy náboženské tolerance. Naproti tomu státní španělská identita založená na katolicismu se prosadila na jeho území po roce 1492, kdy byl poražen islám a vyhnáni židé, i když byla proklamována již po III. koncilu v Toledu v roce 589.

Pokud jde o evropský vývoj, zejména v novější době, měla se autorka seznámit alespoň s takovými publikacemi, jako je Robbers, G., (ed.), Stát a církve v zemích EU, Praha, Academia, 2001, Franzen A.: Malé církevní dějiny nebo Hans Küng: Katolická církev, stručné dějiny, 2003. Posléze uvedený autor byl poradcem II. Vatikánského koncilu. K vývoji náboženské svobody, viz. také má stať ve sborníku 20 let Ústavy ČR, Ohlédnutí zpět a pohled vpřed, ed. A. Gerloch a J. Kysela, 2013, dále učebnice V. Pavlíček, H. Hofmannová, Občanská a lidská práva v současné době nebo stať Stát a církve v České republice a spor o církevní majetkové restituice ve sborníku Pedagogické fakulty UK, 25. Letní škola historie 2013. Autorka by tak mohla opravit některá svá chybná tvrzení.

Kapitolu o pramenech právní úpravy náboženské svobody autorka začíná tvrzením, že náboženská svoboda má přirozenoprávní povahu. Měla by uvést, o jakou koncepci přirozeného práva se jedná. Zda o právo dané boží vůlí nebo přírodou nebo rozumem a na základě toho své tvrzení doložit, a to jak z hlediska historického, tak i současného.

Autorka v oblastech forem uskutečňování náboženské svobody klade na první místo autonomii církví. Měla by však proto řešit problém vztahu mezi individuálními právy, kolektivními právy (k nim patří i autonomie církví) a suverenitou státu. Vůbec se nevěnuje problému rovných práv ateistů nebo nekřesťanských náboženských sdruženích při realizaci náboženské svobody. Pozoruhodné myšlenky v této souvislosti obsahuje publikace Liberální společnost, Praha, Filosofía 1994 obsahující projevy na konferenci v Castell Gandolfo v roce 1992, která se zabývala postojem jednotlivých náboženských proudů v současné době a obsahuje také názory představitelů Vatikánu v té době.

Autorka si dostatečně nevšímá rozhodujícího významu sekulárního státu, pro náboženskou svobodu v Evropě, kterou koncipovala zejména Francouzská revoluce a inspiroval se jí vývoj v řadě států Evropy, v Turecku např. mladoturecká revoluce Atatürkova.

Autorčino tvrzení na str. 27, že omezení pro působení církví a náboženských společností lze shledávat v ust. § 21 zák. č. 3/2002, pokud jde o oprávnění k výkonu zvláštních práv, je třeba posuzovat v souvislosti s tím, že tato zvláštní práva se vymykají principům rovnosti a laického státu a byla tímto zákonem převzata ze současné rakouské úpravy. Autorka by měla pravdu, pokud v tomto oprávnění privilegovaných církví spatřuje zásah do rovnosti mezi všemi náboženskými sdruženími navzájem a ateisty. Stojí za povšimnutí, že i ve státech

severní Evropy, kde působí státní církve různého protestantského zaměření se požaduje, aby pro ateisty nebo jinověrce byla namísto náboženské výchovy ve školách povinná jiná výchova k morálce.

Autorka klade velký důraz na autonomii církví také pokud jde o zákaz státu vstupovat do vnitřních poměrů v náboženských sdruženích (str. 28 a další). Jako příklad uvádí spory uvnitř Židovské náboženské obce. Řešení sporů státem uvnitř náboženských sdruženích je však starého data, zabývaly se touto problematikou již soudy v I. republice, zejména v souvislosti se vznikem Československé církve nebo při přestupování k pravoslaví především v otázkách majetkových – vlastnictví kostelů a jiných církevních budov apod. Stejně tak je dávného data problematika košer stravy ve vězeních. Soudy tehdy judikovaly, že neexistuje žádné paralelní církevní právo, které by mohlo narušit státní suverenitu. Zaujaly tedy opačné stanovisko, než nacházíme v současné judikatuře, zejména Ústavního soudu. Z tohoto pohledu by měla autorka vysvětlit, v jakých oblastech spatřuje etatismus nebo zda jde spíše o kooperativní model odmítající suverenitu státu. Jiný model je třeba vytvořit v odlukovém typu státu a církve.

Právo odmítnout vojenskou službu z důvodu svědomí bylo v řadě států provázeno různými druhy ověřování a muselo respektovat princip rovnosti v povinnostech. Souhlasit lze s tvrzením autorky, že výuku náboženství na státních školách nelze vyloučit (str. 43), měla by se však zamyslet, zda to odpovídá odlukovému modelu, k němuž ČR proklamuje, že chce dospět.

Skutečnost, že autorka vychází v úvodu své práce z nesprávných premis, se promítá i do závěrů na str. 64-66. Domnívám se, že si celou problematiku dostatečně nepromyslela a vcelku vhodný výběr judikatury není veden jednotící myšlenkou.

Pokud jde o připojené části práce a seznam příloh, jsou pro účel práce vhodné, autorka by se však měla alespoň zmínit o důvodech, proč některé církve a náboženské společnosti nebyly registrované. Jde např. o to, že Církev husitská pod položkou 6 a pod položkou 8 a Církev husitská Jana Žižky z Trocnova, které se odštěpily od celostátně působící Československé husitské církve, mají stejnou členskou základnu, opakovaně a bezúspěšně usilují o registraci, vydávají svůj časopis apod. Autorka neuvádí důvody odmítání registrace. Ze seznamu literatury vyplývá, jak už bylo uvedeno, že chybí obecnější a komparativní zpracování

založené na znalosti stavu v jednotlivých státech. Dílčím problémem je, že autorka některé tituly, na něž se odvolává v textu, neuvádí v seznamu literatury.

Na základě posouzení této práce a zmíněných nedostatků jen s velkými výhradami mohu doporučit, aby práce byla připuštěna k obhajobě a autorka se pokusila ve svém ústním projevu napravit nedostatky v textu zmíněné.

26.8.2015

Prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc.
oponent

Posudek oponenta na diplomovou práci Kristýny Koc: Náboženská svoboda – její ústavní a zákonná úprava a odraz v judikatuře Ústavního soudu

Autorka svou práci předložila podle svého vyjádření 11.6.2015. Je rozdělena do těchto částí: Úvod, 1. Prameny právní úpravy náboženské svobody, 2. Některé formy uskutečňování náboženské svobody, 3. Náboženská svoboda v judikatuře Ústavního soudu. Dále práce obsahuje části: Závěr, Použitá literatura, Seznam judikatury, 3 Přílohy, Abstrakt, název v anglickém jazyce a Klíčová slova. Po formální stránce práce vyhovuje předepsaným požadavkům. Základní strukturu práce je možno akceptovat. Nejlépe je zpracovaná část věnovaná judikatuře, zejména Ústavního soudu.

Úvod na stránkách 2-4 obsahuje názory autorky na vývoj náboženské svobody v průběhu dějin. Její tvrzení v tomto úvodu však těžko snesou kritické posouzení. Zdá se, že autorka je v zajetí představy o „zlatém věku“ tolerance ve starověku a podle jejího názoru náboženská otázka nabyla na významu až s příchodem reformace v 16. století, kdy se střetával katolicismus a luteránství. Autorce zřejmě chybí základní znalosti o českých dějinách i o vývoji světových náboženství, o bozích, kteří byli bohy jednotlivých národů, kmenů či měst a měli je chránit, a jak se v literatuře s oblibou tvrdí, na své postavení vždy byli „žárliví“.

Křesťanství samotné od počátku bylo provázeno nejenom konflikty v Římě do vlády císaře Konstantina, jak uvádí. V konstantinovské éře vztahu státu a církve církev pronásledovala různé heretiky za pomoci státu. I první písemné zmínky o křesťanství na českém území z doby tzv. Říše Sámovy hovoří o tom, že nekřesťané nemohou být rovni křesťanům, neboť „nelze uzavírat přátelství se psy“.

Je podivuhodné, že v roce jubilejních oslav Jana Husa se autorka nezmiňuje v souvislosti s reformačními snahami o význam husitství. V oblasti náboženské tolerance na našem území ji nezaujala informace o čtyřech artikulích pražských a o relativní náboženské svobodě a toleranci v českých zemích, až do bitvy na Bílé hoře. Křížové výpravy, včetně těch, vedených proti husitským Čechům, sotva lze považovat za projevy náboženské tolerance. Naproti tomu státní španělská identita založená na katolicismu se prosadila na jeho území po roce 1492, kdy byl poražen islám a vyhnáni židé, i když byla proklamována již po III. koncilu v Toledu v roce 589.

Pokud jde o evropský vývoj, zejména v novější době, měla se autorka seznámit alespoň s takovými publikacemi, jako je Robbers, G., (ed.), Stát a církve v zemích EU, Praha, Academia, 2001, Franzen A.: Malé církevní dějiny nebo Hans Küng: Katolická církev, stručné dějiny, 2003. Posléze uvedený autor byl poradcem II. Vatikánského koncilu. K vývoji náboženské svobody, viz. také má stať ve sborníku 20 let Ústavy ČR, Ohlédnutí zpět a pohled vpřed, ed. A. Gerloch a J. Kysela, 2013, dále učebnice V. Pavlíček, H. Hofmannová, Občanská a lidská práva v současné době nebo stať Stát a církve v České republice a spor o církevní majetkové restituice ve sborníku Pedagogické fakulty UK, 25. Letní škola historie 2013. Autorka by tak mohla opravit některá svá chybná tvrzení.

Kapitolu o pramenech právní úpravy náboženské svobody autorka začíná tvrzením, že náboženská svoboda má přirozenoprávní povahu. Měla by uvést, o jakou koncepci přirozeného práva se jedná. Zda o právo dané boží vůlí nebo přírodou nebo rozumem a na základě toho své tvrzení doložit, a to jak z hlediska historického, tak i současného.

Autorka v oblastech forem uskutečňování náboženské svobody klade na první místo autonomii církví. Měla by však proto řešit problém vztahu mezi individuálními právy, kolektivními právy (k nim patří i autonomie církví) a suverenitou státu. Vůbec se nevěnuje problému rovných práv ateistů nebo nekřesťanských náboženských sdruženích při realizaci náboženské svobody. Pozoruhodné myšlenky v této souvislosti obsahuje publikace Liberální společnost, Praha, Filosofía 1994 obsahující projevy na konferenci v Castell Gandolfo v roce 1992, která se zabývala postojem jednotlivých náboženských proudů v současné době a obsahuje také názory představitelů Vatikánu v té době.

Autorka si dostatečně nevšímá rozhodujícího významu sekulárního státu, pro náboženskou svobodu v Evropě, kterou koncipovala zejména Francouzská revoluce a inspiroval se jí vývoj v řadě států Evropy, v Turecku např. mladoturecká revoluce Atatürkova.

Autorčino tvrzení na str. 27, že omezení pro působení církví a náboženských společností lze shledávat v ust. § 21 zák. č. 3/2002, pokud jde o oprávnění k výkonu zvláštních práv, je třeba posuzovat v souvislosti s tím, že tato zvláštní práva se vymykají principům rovnosti a laického státu a byla tímto zákonem převzata ze současné rakouské úpravy. Autorka by měla pravdu, pokud v tomto oprávnění privilegovaných církví spatřuje zásah do rovnosti mezi všemi náboženskými sdruženími navzájem a ateisty. Stojí za povšimnutí, že i ve státech

severní Evropy, kde působí státní církve různého protestantského zaměření se požaduje, aby pro ateisty nebo jinověrce byla namísto náboženské výchovy ve školách povinná jiná výchova k morálce.

Autorka klade velký důraz na autonomii církví také pokud jde o zákaz státu vstupovat do vnitřních poměrů v náboženských sdruženích (str. 28 a další). Jako příklad uvádí spory uvnitř Židovské náboženské obce. Řešení sporů státem uvnitř náboženských sdruženích je však starého data, zabývaly se touto problematikou již soudy v I. republice, zejména v souvislosti se vznikem Československé církve nebo při přestupování k pravoslaví především v otázkách majetkových – vlastnictví kostelů a jiných církevních budov apod. Stejně tak je dávného data problematika košer stravy ve vězeních. Soudy tehdy judikovaly, že neexistuje žádné paralelní církevní právo, které by mohlo narušit státní suverenitu. Zaujaly tedy opačné stanovisko, než nacházíme v současné judikatuře, zejména Ústavního soudu. Z tohoto pohledu by měla autorka vysvětlit, v jakých oblastech spatřuje etatismus nebo zda jde spíše o kooperativní model odmítající suverenitu státu. Jiný model je třeba vytvořit v odlukovém typu státu a církve.

Právo odmítnout vojenskou službu z důvodu svědomí bylo v řadě států provázeno různými druhy ověřování a muselo respektovat princip rovnosti v povinnostech. Souhlasit lze s tvrzením autorky, že výuku náboženství na státních školách nelze vyloučit (str. 43), měla by se však zamyslet, zda to odpovídá odlukovému modelu, k němuž ČR proklamuje, že chce dospět.

Skutečnost, že autorka vychází v úvodu své práce z nesprávných premis, se promítá i do závěrů na str. 64-66. Domnívám se, že si celou problematiku dostatečně nepromyslela a vcelku vhodný výběr judikatury není veden jednotící myšlenkou.

Pokud jde o připojené části práce a seznam příloh, jsou pro účel práce vhodné, autorka by se však měla alespoň zmínit o důvodech, proč některé církve a náboženské společnosti nebyly registrované. Jde např. o to, že Církev husitská pod položkou 6 a pod položkou 8 a Církev husitská Jana Žižky z Trocnova, které se odštěpily od celostátně působící Československé husitské církve, mají stejnou členskou základnu, opakovaně a bezúspěšně usilují o registraci, vydávají svůj časopis apod. Autorka neuvádí důvody odmítání registrace. Ze seznamu literatury vyplývá, jak už bylo uvedeno, že chybí obecnější a komparativní zpracování

založené na znalosti stavu v jednotlivých státech. Dílčím problémem je, že autorka některé tituly, na něž se odvolává v textu, neuvádí v seznamu literatury.

Na základě posouzení této práce a zmíněných nedostatků jen s velkými výhradami mohu doporučit, aby práce byla připuštěna k obhajobě a autorka se pokusila ve svém ústním projevu napravit nedostatky v textu zmíněné.

26.8.2015

Prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc.
oponent